

๑. ตัวบทกล่าวถึงอะไร

ปฏิจจสมุปบาทมิใช่เรื่องเล่าว่าด้วยจุดเริ่มต้นของโลก หากเป็นการพรรณนากระบวนการที่ดำเนินอยู่ในมนุษย์ทุกคน ในทุกขณะ การตีความที่ทำให้หลักธรรมนี้กลายเป็นสายโซ่ข้ามสามชาติ หรือกลายเป็นบทสวดที่ท่องไปโดยไม่เข้าใจ ย่อมคลาดจากความหมายของตัวบท พระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธคำถามเรื่องจุดเริ่มต้นของโลกไว้อย่างชัดเจน

กุญแจอยู่ก่อนหน้าองค์ทั้งสิบสอง คืออยู่ที่หลักทั่วไปสัปรรทัต เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี ไม่มีสิ่งใดดำรงอยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง ทุกสิ่งที่มีอยู่ มีอยู่เพราะสิ่งอื่นมีอยู่ และด้วยเหตุนั้น ทุกสิ่งย่อมดับไปทันทีที่ปัจจัยของมันถูกถอนออก กระบวนการนี้เป็นดังกระแสน้ำ ไม่จำเป็นต้องต่อสู้กับมัน เพียงเลิกเติมน้ำให้มันก็พอ องค์ทั้งสิบสองมิใช่สิ่งอื่นใด นอกจากการคลี่ขยายของสัปรรทัตนี้

สายโซ่เริ่มต้นที่อวิชชา แปลตามศัพท์ว่าความไม่รู้ แต่ที่หมายถึงมิใช่เพียงการขาดความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากคือการไม่พิจารณา คือการไม่พิจารณาดูสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น เราหยิบโทรศัพท์ขึ้นมา และเพิ่งรู้ตัวเมื่อจอสว่างแล้วว่า ได้หยิบไป การหยิบอย่างมีติดบอดนั้นเองคืออวิชชาอันเป็นจุดเริ่มต้นของสายโซ่ จากการไม่พิจารณาจึงเกิดเจตนาปรุงแต่ง คือสังขาร แล้ววิญญาณก็กระโจนเข้ารับ และทันใดนั้นก็ มี “ตัวเรา” ที่เป็นผู้รับรู้ กับ “โลก” ที่ถูกรับรู้ บางสิ่งผ่านเข้ามาทางทวารใดทวารหนึ่งในหกทวาร แล้วกระทบ การกระทบนี้คือผัสสะ คือการประจวบกันของอายตนะ อารมณ์ และวิญญาณ ตรงจุดนี้เองที่วิธีวิปัสสนาเริ่มเข้าจับ คือรู้ผัสสะในขณะที่มันกลายเป็นเวทนา ก่อนที่เวทนาจะกลายเป็นเรื่องราว จากผัสสะจึงเกิดเวทนา คือความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉย ๆ ถึงตรงนี้ยังไม่มีย่ออะไรเกิดขึ้น เวทนาเกิดขึ้นเองโดยมิได้ตั้งใจ แต่สิ่งที่เกิดตามหลังเวทนานั้นต่างหากที่เราสนใจ คือความอยากได้ ความอยากผลึกออก และความเบื่อ ซึ่งก็คือความอยากอีกรูปแบบหนึ่งนั่นเอง นั่นคือตัณหา ความกระหาย ความทะยานอยาก หลังตัณหาคือการยึด จากการยึดกลายเป็นภพ คือกลายเป็นฝ่ายถูก เป็นผู้ถูกกระทำ เป็นผู้รู้ดีกว่า ตัวตนนี้จึงถือกำเนิดขึ้น และสิ่งใดที่เกิด สิ่งนั้นย่อมแก่และตาย โลกมิใช่กองทุกข์ กองทุกข์คือสิ่งปลุกสร้างที่ก่อขึ้นรอบเวทนาหนึ่ง ๆ ภายในชั่ววินาที

ระหว่างเวทนากับตัณหา ระหว่างความรู้สึกกับความทะยานอยาก มีจุดเดียวในสายโซ่ทั้งหมด ที่พอจะเข้าแทรกได้ ทุกสิ่งก่อนหน้านั้นเร็วเกินไป ทุกสิ่งหลังจากนั้นหนักเกินไป ใคร ๆ ก็รู้จักสิ่งนี้ แผลงกัถต้อยเข้า นั่นคือผัสสะ มันสแปและคัน นั่นคือเวทนา ถึงตรงนี้นั้นเป็นเพียงความเจ็บเล็กน้อยที่หายไปเอง แล้วความอยากก็เข้ามา คืออยากให้มันหายไป เราเกา ยิ่งเกา ยิ่งคัน เราหงุดหงิด และความหงุดหงิดอยู่นานกว่ารอยต้อยเสียอีก คำคินนั้นอาจถูกจดจำไปเสียด้วยซ้ำ ว่าเป็นคำคินที่ถูกแผลงต้อย

ตัณหามิใช่เหตุการณ์ที่สามซึ่งตามหลังเวทนา มา เวทนาที่เพียงแต่ถูกรู้สึกย่อมไม่มีผลสืบเนื่อง แต่แล้วสัญญาที่ตั้งชื่อให้มัน ว่าน่าพอใจ ว่าเป็นของเรา ว่าเคยรู้จัก ความคิดขึ้นชื่อนั้นเป็นเรื่องราว และในขณะที่มันตัณหามิใช่กำลังจะมา หากอยู่ตรงนั้นแล้ว เรื่องราวนั้นเองคือตัณหา ตราบใดที่เวทนายังไม่กลายเป็นความคิด อุปาทานย่อมไม่เกิด มธุปินทิกสูตร (มัชฌิมนิกาย ๑๘) พรรณนาลำดับนี้ไว้ตรงกัน: เวทนากลายเป็นสัญญา สัญญากลายเป็นความคิด ความคิดกลายเป็นกระแสความคิดที่ไหลต่อไปเอง ปฏิจจสมุปบาทแสดงการเคลื่อนไหวนี้ในภาพใหญ่ ดั่งเส้นโค้งของชีวิตทั้งชีวิต ส่วนมธุปินทิกสูตรแสดงในภาพเล็ก ภายในชั่ววินาที เป็นการเคลื่อนไหวเดียวกัน

ฝ่ายดับมิใช่การหนีโลก และมิใช่การทำให้อินทรีย์ด้านชา ฝ่ายดับกล่าวเพียงว่า เมื่ออวิชชาจางหายไปโดยไม่เหลือ สิ่งปลุกสร้างทั้งหมดก็พังทลายลงเอง หากเวทนาถูกเห็นในขณะที่มันเกิด ว่าเป็นเพียงเวทนาและไม่มีย่อไรมากกว่านั้น ตัณหาก็คงไม่เกิด ที่ใดไม่มีตัณหา ที่นั่นไม่มีการยึด ไม่มีผู้เป็น ไม่มีผู้เกิด ไม่มีผู้ตาย นิโรธมิใช่การดับสูญของชีวิต หากเป็นการไม่เกิดขึ้นของสิ่งปลุกสร้างที่ไม่เคยจำเป็นมาแต่แรก

มีจุดหนึ่งที่สายโซ่จะสงบลงได้: เวทนาที่เพียงแต่รู้สึก และยังมีได้กลายเป็นความคิด

๒. คำว่า สติ · สะติ

ผู้แปลส่วนใหญ่สะดุดที่คำเพียงคำเดียวในหลักทั่วไป คือคำว่า *sati* ความหมายของคำนี้ ภาษาไทยในชีวิตประจำวันแสดงไว้ชัดเจนที่สุด ในภาษาไทย คำว่า สติ มิได้หมายถึงการเจริญสติตามตำราภาวนาเป็นอันดับแรก หากหมายถึงความรู้สึกตัว ความรู้ตัวอยู่กับปัจจุบัน การอยู่กับเนื้อกับตัว ชั่วตรงข้ามของมันมิใช่ความฟุ้งซ่าน หากเป็นการสูญเสียการควบคุมตนเอง ขาดสติ หมายถึงกระทำโดยไม่รู้รู้สึกตัว เมาจนขาดสติ โกรธจนขาดสติ ขาดสติชั่ววูบ ที่ใช้เป็นข้ออ้างในชั้นศาล บนแกนเดียวกันนี้มี ได้สติ หหมดสติ เสียสติ สติแตก ตั้งสติ มีสติ และศัพท์ทางพระว่า สติสัมปชัญญะ ภาษาพูดในชีวิตประจำวันแยกความต่างไว้อย่างชัดเจน ขาดสติ คือไม่รู้รู้สึกตัว ขาดสมาธิ คือไม่จดจ่อ นักเรียนที่มองออกไปนอกหน้าต่างนั้นใจลอย แต่ยังอยู่กับตัว คนเมาที่ลื้มไม่ลงมืออาจจ่อจ้อย่างยิ่ง แต่กลับไม่อยู่กับตัว สติจึงมิใช่ความจดจ่อ หากเป็นการอยู่กับตัว ภาษาไทยจึงรักษาระดับความหมายที่เก่าแก่ที่สุดของคำบาลี คำนี้ไว้ คือมิใช่การเฝ้าดู หากเป็นการไม่ลื้มว่าเราอยู่ตรงนี้

ในภาษาบาลีมี *sati* สองคำที่บังเอิญเขียนเหมือนกัน คำหนึ่งเป็นคำนามจากธาตุ สรุ แปลว่า ความจำ ความระลึกได้ การไม่ลืมสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นตรงหน้า มีเพียงคำนี้เท่านั้นที่เข้ามาในภาษาไทยเป็นคำว่า สติ อีกคำหนึ่งเป็นรูปกริยาจากธาตุ อสุ แปลว่า “มีอยู่” และคำนี้เองที่อยู่ในหลักทั่วไป *imasmiṃ sati idam hoti* แปลตามศัพท์ว่า “เมื่อสิ่งนี้มีอยู่ สิ่งนี้จึงมี” หากหมายถึงสติที่เป็นความระลึกได้ รูปคำจะต้องเป็น *satiyā* ผู้ที่อ่านบรรทัดนี้ด้วยความคุ้นเคยจากภาษาไทย ย่อมเข้าใจเป็น “สติ” ได้โดยง่าย แต่ไวยากรณ์ไม่อนุญาต ในหลักทั่วไป คำนี้แปลว่า “มีอยู่”

๓. การประมวลเข้าด้วยกัน

กิริยาภิกขุ *sati* ในหลักทั่วไปกล่าวว่า เมื่อสิ่งนี้มีอยู่ สิ่งนี้จึงมี *asati* เมื่อไม่มี ก็ไม่มี สายโซ่แสดงให้เห็นว่า “สิ่งนี้” คืออะไร คืออวิชชาที่ราก และในขณะที่มีชีวิตจริง คือค้นหาที่พุ่งขึ้นจากเวทนา ส่วนคำนาม *sati* ซึ่งเพียงแต่พ้องรูปกับกิริยาภิกขุเท่านั้น เป็นชื่อของเครื่องมือที่ใช้ถอนปัจจัยออก คือการอยู่กับตัวของผู้ที่มองดู ในเสี้ยววินาทีระหว่างเวทนามากับค้นหา ภาษาไทยเรียกรูปการอยู่กับตัวและการขาดหายไปของมันเป็นว่า ได้สติ และ ขาดสติ คำสองคำนี้ต้องไม่สับสนปนกัน แต่วางเคียงกันได้ เมื่อสติมีอยู่ เวทนาถูกรู้ว่าเป็นเวทนา และสายโซ่ก็ไม่มีข้อต่อให้วิ่งต่อไป เมื่อสติไม่มี สายโซ่ก็วิ่งทะลุไปจนสุด

เพราะเหตุนี้หลักธรรมนี้จึงเรียบและตรงไปตรงมาเช่นนี้เอง ไม่มีพระเจ้า ไม่มีวิญญาณอมตะ ไม่มีการลงโทษ ไม่มีรางวัล หลักธรรมนี้ไม่เรียกร้องความเชื่อ เรียกร้องเพียงให้มองดู อย่างถี่ถ้วนและจากราก คือโยนิโสมนสิการ และพิสูจน์ได้ในลมหายใจเดียว บางสิ่งกระทบ เวทนาเกิด และในเสี้ยววินาทีก่อนต้นเหตุจะพุ่งขึ้น มีเพียงลมหายใจเท่านั้น ไม่มีตำนาน ไม่มีอภิปราย มีแต่คู่มือการใช้งาน ความทุกข์มีแบบแปลน และผู้รู้แบบแปลนก็ไม่ต้องก่อสร้างอีกต่อไป สิ่งที่มาตามคือตัวบทเอง

ตัวบท

บาลีคำอ่านแบบบทสวด บาลีอักษรโรมัน และคำแปลภาษาไทย ที่มา: นิตานสังยุต (ฉบับไทยเรียก อภิสมยสังยุต) นิตานวรรค สังยุตตนิกาย (SN 12) พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๖ บทสวดตามฉบับวัดนาป่าพง

๑. บทนำและหลักทั่วไป · Introduction

ลำดับ	คำอ่าน	บาลี	คำแปล
๑	อิธะ ภิกขะเว อริยสะวาโก ปะฏิจะสะสมปาทัญญะ สาธุกัง โยนิโส มะนะสิกะโรติ	<i>Idha bhikkhave ariyasāvako paṭiccasamuppādaññeva sādhukam yoniso manasikaroti:</i>	ดูกรภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ย่อมกระทำไว้ในใจโดยแยบคาย เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุสมุปบาทนั้นแล ดังนี้ว่า
๒	อิมัสมีง สะติ อิหัง โหติ	<i>Imasmiṃ sati idam hoti,</i>	เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี
๓	อิมัสสุปปาทา อิหัง อุปปัชชติ	<i>imassuppādā idam uppajjati;</i>	เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น
๔	อิมัสมีง อะสะติ อิหัง นะ โหติ	<i>imasmiṃ asati idam na hoti,</i>	เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี
๕	อิมัสสะ นิโรธา อิหัง นิรุจมะติ	<i>imassa nirodhā idam nirujjhati.</i>	เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ
๖	ยะทิหัง	<i>Yadidaṃ:</i>	กล่าวคือ

๒. สมุทวาร ฝ่ายเกิด · Arising

ลำดับ	คำอ่าน	บาลี	คำแปล
๑	อะวิจชาปัจจะยา สังขาร	<i>Avijjāpaccayā saṅkhārā,</i>	เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สังขารจึงมี
๒	สังขาระปัจจะยา วิญญานัง	<i>saṅkhārapaccayā viññāṇaṃ,</i>	เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญานจึงมี
๓	วิญญานะปัจจะยา นามะรูปัง	<i>viññāṇapaccayā nāmarūpaṃ,</i>	เพราะวิญญานเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี
๔	นามะรูปะปัจจะยา สะฬายะตะนัง	<i>nāmarūpapaccayā saḷāyatanaṃ,</i>	เพราะนามรูปเป็นปัจจัย สฬายตนะจึงมี
๕	สะฬายะตะนะปัจจะยา ผัสโส	<i>saḷāyatanapaccayā phasso,</i>	เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย ผัสสะจึงมี
๖	ผัสสะปัจจะยา เวทนา	<i>phassapaccayā vedanā,</i>	เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงมี

๗	เวทนาปัจจัยยา ตัณหา	<i>vedanāpaccayā taṇhā,</i>	เพราะเวทนาเป็นปัจจัย ตัณหาจึงมี
๘	ตัณหาปัจจัยยา อุปาทานัง	<i>taṇhāpaccayā upādānaṃ,</i>	เพราะตัณหาเป็นปัจจัย อุปาทานจึงมี
๙	อุปาทานะปัจจัยยา ภาวะ	<i>upādānapaccayā bhavo,</i>	เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภาวะจึงมี
๑๐	ภาวะปัจจัยยา ชาติ	<i>bhavapaccayā jāti,</i>	เพราะภาวะเป็นปัจจัย ชาติจึงมี
๑๑	ชาติปัจจัยยา ชะรามะระณัง โสกะปริเทวะทุกขะโทมนัส สุปายาสา สัมภะวันติ	<i>jātipaccayā jarāmaṇaṃ soka-parideva-dukkha-domanassa upāyāsā sambhavanti.</i>	เพราะชาติเป็นปัจจัย ชะรามะระณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสจึงมี
	เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์ กัณฺธัสสะ สมุทยะโย โหติ	<i>Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.</i>	ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งมวลนี้ ย่อม มีด้วยประการฉะนี้

๓. นิโรธวาร ฝายดับ · Cessation

ลำดับ	คำอ่าน	บาลี	คำแปล
๑	อะวิชชายะ เตวฺวะ อะเสสสะ วิราคะนิโรธา สังขาระนิโรโธ	<i>Avijjāya tveva asesavirāga-nirodhā saṅkhāra-nirodho,</i>	เพราะอวิชชานั้นแลดับด้วยการสํารอก โดยไม่เหลือ สังขารจึงดับ
๒	สังขาระนิโรธา วิญญานะนิ โรโธ	<i>saṅkhāra-nirodhā viññāṇa-nirodho,</i>	เพราะสังขารดับ วิญญานจึงดับ
๓	วิญญานะนิโรธา นามะรูปะนิ โรโธ	<i>viññāṇa-nirodhā nāmarūpa-nirodho,</i>	เพราะวิญญานดับ นามรูปจึงดับ
๔	นามะรูปะนิโรธา สะฬายะตะ นะนิโรโธ	<i>nāmarūpa-nirodhā saḷāyatana-nirodho,</i>	เพราะนามรูปดับ สฬายตนะจึงดับ
๕	สะฬายะตะนะนิโรธา ผัสสะนิ โรโธ	<i>saḷāyatana-nirodhā phassa-nirodho,</i>	เพราะสฬายตนะดับ ผัสสะจึงดับ
๖	ผัสสะนิโรธา เวทะณานิโรโธ	<i>phassa-nirodhā vedanā-nirodho,</i>	เพราะผัสสะดับ เวทนาจึงดับ
๗	เวทะณานิโรธา ตัณหานิโรโธ	<i>vedanā-nirodhā taṇhā-nirodho,</i>	เพราะเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ
๘	ตัณหานิโรธา อุปาทานะนิ โรโธ	<i>taṇhā-nirodhā upādāna-nirodho,</i>	เพราะตัณหาดับ อุปาทานจึงดับ
๙	อุปาทานะนิโรธา ภาวะนิ โรโธ	<i>upādāna-nirodhā bhava-nirodho,</i>	เพราะอุปาทานดับ ภาวะจึงดับ
๑๐	ภาวะนิโรธา ชาตินิโรโธ	<i>bhava-nirodhā jāti-nirodho,</i>	เพราะภवादับ ชาติจึงดับ
๑๑	ชาตินิโรธา ชะรามะระณัง โสกะปริเทวะทุกขะโทมนัส สุปายาสา นิรุจฺณันติ	<i>jāti-nirodhā jarāmaṇaṃ soka-parideva-dukkha-domanassa upāyāsā nirujjhanti.</i>	เพราะชาติดับ ชะรามะระณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสจึงดับ
	เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์ กัณฺธัสสะ นิโรโธ โหติ	<i>Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti ti.</i>	ความดับแห่งกองทุกข์ทั้งมวลนี้ ย่อมมี ด้วยประการฉะนี้

๔. องค์ ๑๒ ของปฏิจจสมุปบาท · The Twelve Links

ลำดับ	บาลี	ไทย	ความหมาย
๑	<i>avijjā</i>	อวิชชา	ความไม่รู้: ความไม่รู้ในอริยสัจสี่และในปฏิจจสมุปบาท
๒	<i>saṅkhārā</i>	สังขาร	สภาพปรุงแต่ง: เจตนาที่ปรุงแต่งทางกาย วาจา และใจ (กาย

			สังขาร วจีสังขาร จิตตสังขาร)
๓	<i>viññāṇa</i>	วิญญูญาณ	ความรู้แจ้งอารมณ์: การรับรู้ทางทวารทั้งหก
๔	<i>nāmarūpa</i>	นามรูป	นามและรูป: ฝ่ายนาม (เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ) กับฝ่ายรูป (มหาภูตรูปสี่ และรูปที่อาศัยมหาภูตรูป)
๕	<i>saḷāyatana</i>	สฬายตนะ	อายตนะหก: ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
๖	<i>phassa</i>	ผัสสะ	การกระทบ: การประจวบกันของอายตนะ อารมณ์ และ วิญญูญาณ
๗	<i>vedanā</i>	เวทนา	ความรู้สึก: สุข ทุกข์ หรือไม่สุขไม่ทุกข์
๘	<i>taṇhā</i>	ตัณหา	ความทะยานอยาก แปลตามศัพท์ว่า “ความกระหาย”: กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา
๙	<i>upādāna</i>	อุปาทาน	ความยึดมั่น: ในกาม ในทิฏฐิ ในศีลและพรต และในวาทะว่าตน (กามุปาทาน ทิฏฐุปาทาน สीलัพพตูปาทาน อัตตวาทุปาทาน)
๑๐	<i>bhava</i>	ภพ	ความมีความเป็น: กามภพ รูปภพ อรูปภพ
๑๑	<i>jāti</i>	ชาติ	ความเกิด: การปรากฏขึ้นแห่งขั้นทั้งหลาย
๑๒	<i>jarāmaraṇa</i>	ชรามรณะ	ความแก่และความตาย พร้อมบริวาร: โสกะ (ความเศร้าโศก) ปริเทวะ (ความคร่ำครวญ) ทุกข์ (ความทุกข์กาย) โทมนัส (ความทุกข์ใจ) อุปายาส (ความคับแค้นใจ)

๕. หมายเหตุ

ตัวบทนี้คือหลักปฎิจจสมุปบาทตามพระบาลี ดังที่ปรากฏหลายแห่งในนิทานสังยุต (ฉบับไทยเรียก อภิสมยสังยุต) นิทานวรรค สังยุตตนิกาย (SN 12) พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๖ และที่สวดกันในประเทศไทยเป็นบทสวดปฎิจจสมุปบาท คอลัมน์คำอ่านให้พระบาลีตามวิธีเขียนคำอ่านบทสวดที่ใช้กันในประเทศไทย ซึ่งนิคหิต (๓) เขียนและออกเสียงเป็น ัง (อัง) และเครื่องหมาย ์ (ย้ามักการ) กำกับพยัญชนะควบที่ไม่มีสระของตนเอง คำแปลภาษาไทยดำเนินตาม สำนวนพระไตรปิฎกภาษาไทย (เพราะอวิชาเป็นปัจจัย สังขารจึงมี) โดยปรับให้อ่านง่ายและใช้ศัพท์อย่างคงเส้นคงวา

ต้นฉบับบทสวด: วัดนาป่าพง บทสวดปฎิจจสมุปบาท สวดโดย ภิกขุ เอเอ อธิจิตฺโต เรียบเรียงและแปลโดย แดเนี่ยล เซอะเวอแร้ว (Daniel Schwörer) วินเทอร์ทวร์ กันยายน ๒๕๖๙ / 2026

imasmim sati idam hoti · imasmim asati idam na hoti

เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี · when this is, that is; when this is not, that is not · wenn dies ist, ist jenes; wenn dies nicht ist, ist jenes nicht

ENGLISH

The Paṭiccasamuppāda is not an account of the beginning of the world. It describes a process that runs in every human being in every moment: something touches, a feeling arises, and within a fraction of a second the feeling becomes a craving, and the craving becomes an I that holds on and suffers. Between feeling and craving lies the only point in the whole chain where one can step in. If the feeling is only felt and not yet made into thought, no clinging arises: that is the point where the chain can rest, and exactly there vipassanā practice takes hold. The formula demands no belief; it can be tested on a single breath.

The edition gives the complete recitation text as chanted in Thai monasteries: the Pali in Thai transcription, the Pali in Roman script, and a new Thai translation, with an introduction. A second part shows, through the everyday Thai word สติ, what sati originally means: not observation, but presence.

The Thai translation is the author's own; the Pali recitation text in Thai script follows the version chanted at Wat Na Pa Pong.

ไทย

ปฏิจสุมุปปาทมิใช่เรื่องเล่าว่าด้วยจุดเริ่มต้นของโลก หากพรรณนากระบวนการที่ดำเนินอยู่ในมนุษย์ทุกคนในทุกขณะ: บางสิ่งกระทบ เวทนาเกิดขึ้น และภายในเสี้ยววินาทีเวทนากลายเป็นตัณหา ตัณหากลายเป็นตัวตนที่ยึดไว้และเป็นทุกข์ ระหว่างเวทนากับตัณหา มีจุดเดียวในสายโซ่ทั้งหมดที่พอจะเข้าแทรกได้ หากเวทนาเพียงถูกรู้สึกและยังมีได้กลายเป็นความคิด อุปาทาน ย่อมไม่เกิด: นั่นคือจุดที่สายโซ่จะสงบลงได้ และตรงนั้นเองที่การปฏิบัติวิปัสสนาเข้าจับ หลักธรรมนี้ไม่เรียกร้องความเชื่อ พิสูจน์ได้ในลมหายใจเดียว

ฉบับนี้ให้บทสวดครบถ้วนตามที่สวดกันในวัดไทย: บาลีคำอ่าน อักษรไทย บาลีอักษรโรมัน และคำแปลภาษาไทยฉบับใหม่ พร้อมบทนำ ส่วนที่สองแสดงผ่านคำไทยในชีวิตประจำวันว่า สติ เดิมหมายถึงอะไร: มิใช่การเฝ้าดู หากคือการอยู่กับเนื้อกับตัว

คำแปลภาษาไทยเป็นของผู้เขียนเอง ส่วนบทสวดบาลีคำอ่านอักษรไทยเป็นไปตามฉบับวัดนาป่าพง

DEUTSCH

Der Paṭiccasamuppāda ist kein Bericht über den Anfang der Welt. Er beschreibt einen Vorgang, der in jedem Menschen in jedem Augenblick abläuft: Etwas berührt, ein Gefühl entsteht, und im Bruchteil einer Sekunde wird aus dem Gefühl ein Verlangen, aus dem Verlangen ein Ich, das festhält und leidet. Zwischen Gefühl und Verlangen liegt der einzige Ansatzpunkt der ganzen Kette. Wird das Gefühl nur gefühlt und noch nicht zum Gedanken, entsteht kein Anhaften: Das ist der Punkt, an dem die Kette zur Ruhe kommt, und genau dort setzt die Vipassanā-Praxis an. Die Formel verlangt keinen Glauben; sie lässt sich an einem einzigen Atemzug prüfen.

Die Ausgabe enthält den vollständigen Rezitationstext, wie er in thailändischen Klöstern gesungen wird: das Pali in thailändischer Umschrift, das Pali in lateinischer Schrift und eine neue thailändische Übersetzung, mit einer Einführung. Ein zweiter Teil zeigt am thailändischen Alltagswort สติ, was sati ursprünglich heisst: nicht Beobachtung, sondern Anwesenheit.

Die thailändische Übersetzung stammt vom Verfasser; der Rezitationstext in Thai-Schrift folgt der Fassung von Wat Na Pa Pong.